

Burĝonu kaj disfloru generacia renovigo de nia movado tra la tuta Japanio!

Junulara stud-renkontiĝo je la nomo de SOJO (kaj tamen ĉe JEI!) parte temis pri Tok Pisin, piĝina lingvo parolata en Papuo-Nov-Gvineo (p.18-19). En la foto oni montras ĵurnalon kaj libretojn verkitajn en la lingvo.

Kontakto internacia kaj -generacia okaze de la festivalo *One World* en Osaka (p.19-20)

Generala kunsono (kaj posta festeno!) de Esperanto-Societo de Kawasaki altiris – kiel kutime! – membrojn kaj ne-membrojn, kaj junajn kaj aĝajn (p.19)

Tamara el Koreio (dua de maldekstre) vizitis la Esperanto-Muzeon Jokohaman gvidate de du Kawasaki-anoj. Ĉu en la havenurban venis ... Nova Sento? (p.19)

Vintra Lernejo de Kansaja Ligo de Esperanto-Grupoj/KLEG (p.20) – espereble ankaŭ en la organizajo baldaŭ ekburĝonos pli da junaj fortoj. Ja KLEG lastatempe komencis palpi eblon de intergeneracia torĉ-plu-portado.

Pasigu vian someron en tropika paradizo!

Albert Stalin GARRIDO (Filipinoj/Hispanio)

今年の国際青年エスペラント大会（第 81 回）は、8 月 9 日から 16 日までインドネシア・チサルアで開かれる。元・全世界エスペラント青年機構（TEJO）会長に今回の大会について語っていただいた。（編集部）

Ĉu vi jam imagis kiel pasigi vian someron ĉi-jare? Eble vi povas pensi pri diversaj ebloj: ekzemple, ĝui tropikan etoson ĉe belaj plaĝoj, aprezi naturon kaj kulturan diversecon, mangi bongustajn pladojn, aŭ konatiĝi kun junaj esperantistoj el diversaj landoj. Kio okazus, se ĉi ĉiuj ebloj troviĝus en unu sama loko? Ĉu vere? Sed kie?

Kial ne Indonezio ĉi-somere?

La respondo estas: Indonezio. En tiu kazo mi proponas al vi novan sperton: partoprenu en la 81-a Internacia Junulara Kongreso (IJK), kiu okazos de la 9-a ĝis la 16-a de aŭgusto 2025 en Cisarua (Bogor), Indonezio. Malgraŭ la nomo "Junulara", neniam oni estas tro maljuna por ĉeesti, ĉar IJK ĉiam estas malfermita al homoj de ĉiuj aĝoj, kontinentoj, kaj lingvoniveloj. La retejo estas: ijk2025.tejo.org.

La 81-a IJK okazos en *Alfa Resort Hotel and Conference* en Cisarua, ĉirkaŭ 75 kilometrojn sude de la ĉefurbo Ĝakarto. Kune ni troviĝos en montara zono, kie la klimato

La kongresejo

estos milda kaj agrabla, ĝuigante al vi la tropikan etoson sen varmegaj

temperaturoj. Dum la semajno vi komforte logos kontraŭ malgrandaj prezoj kiuj jam inkluzivas manĝojn. Troviĝas ankaŭ altkvalitaj instalajoj kiuj plenumos viajn diversajn bezonojn.

Per la kongresa temo "Diverseco, solidareco, kaj toleremo," ni kune esploras la kulturan kaj lingvan diversecon de Sudorienta Azio, meditante pri la defioj de tiu diverseco, kaj pensante pri konkretaj kaj daŭripovaj solvoj per kunlaboro inter homoj de malsamaj landoj kaj generacioj. En la taga

La kongreson gastigos Indonezia Esperantista Junulara Organizo

programo vi ankaŭ spertos vastan gamon de kulturaj, lernigaj, sportaj, kaj distraj programeroj. Vespere, vi gustumos la mondon dum la Trinkomanĝa Nokto kaj aŭskultos la talenton de lokaj kaj internaciaj artistoj dum la Internacia Vespero kaj niaj koncertoj. Nokte, dancu, trinku teon, aŭ kantu en nia karaokejo, laŭ via plaĉo. Kompreneble, vi mem povas kontribui al la programo!

Ekskursoj – unu eĉ al Filipinoj!

Antaŭ, dum, kaj post IJK okazos ekskursoj, kiuj malkovrigos al vi diversajn aspektojn de Indonezio, ĉu trankvile, ĉu aventuro. Atendas vin antaŭkongresaj ekskursoj, nome, trankvila vespera promenado tra Ĝakarto kaj vizito al la regiona ĉefurbo, Bogor, inter orkidacoj kaj folioj. Post IJK, spertu kunvivi kun indiĝenaj

popolanoj de “Baduy Luar” kaj poste plongu en belega maro ĉirkaŭ Pulau Seribu (“Mil Insuloj”) en niaj postkongresaj ekskursoj.

Se vi ŝatus malkovri pli da Sudorienta Azio, kial ne aldoni plian landon al via itinero: eble, Filipinoj? Profitu de la okazo, ĉar unu semajnon post IJK okazos plia postkongresa ekskursio en Manilo plus la 2-a Filipina Junulara Renkontiĝo (FAJRO), okazonta de la 22-a ĝis la 24-a de aŭgusto en Lian (Batangas). En nia unua vera internacia evento, konatiĝu kun junaj filipinanoj kaj malkovru la belecon

La kongresa komisiono en Indonezio kun la aŭtoro plej maldekstre

de la “perlo de la oriento.” Atentu, ĉar pli da informo baldaŭ aperos ĉe esperanto-ph.org.

Ĝis la 2-a de marto aliĝis al IJK 96 personoj el 31 landoj, inter kiuj la plej multajn havas Indonezio (18), Filipinoj kaj Vjetnamio (po 7), D.R. Kongo kaj Orienta Timoro (po 6). Post ili sekvas Japanio kun kvin aliĝintoj! Ni esperas, ke Japanio supreniros en la listo kun la aldono de multaj pliaj el vi legantoj. Ĉu vi aldoniĝos? Senhezite aliĝu ĉe: mallonge.net/ijk2025.

La Fonduso “Partoprenu IJK-n” bezonas vian kolektivan subtenon

Karaj japanaj samideanoj, ekde la lasta IJK antaŭ 13 jaroj en nia mondoparto (Hanojo, 2012), multaj junaj aktivuloj aperis sur nia movada mapo, ne nur en Indonezio, sed ankaŭ en Filipinoj, Orienta Timoro, kaj aliaj landoj. Tiuj aktivuloj povus profiti de la sperto kiun la kongreso donas: trejnadoj, konstruado de kontaktoj kaj kunlaboroj, ktp., sed estas unu problemo: multaj bedaŭrinde ne disponas pri financaj rimedoj por vojaĝi al la kongreso kaj ĝin ĉeesti.

Japanaj esperantistoj ĉiam estas grandaj subtenantoj de nia junulara movado en Azio. Mi ankoraŭ klare memoras, kaj eble ankaŭ vi, kiam mi prelegis en miaj unuaj eksterlandaj E-eventoj en Japanio en 2016, danke al la subteno de la loka movado. Tiu ŝanco malfermis al mi pordojn, per kiuj mi restas aktiva tra la jaroj. Ĉi-foje, mi kredas, ke multaj povus same tiel aktiviĝi kun via bonkora subteno. IJK 2025 venas kiel nemaltrafebla okazo por alia granda investo en la nuntempa kaj estonta generacioj de nia movado.

Bonvolu konsideri subteni la fonduson “Partoprenu IJK-n”, per kiu TEJO ebligas la partoprenon de junuloj de Azio kaj aliaj kontinentoj. Ni esperas kolekti €8.000 por venigi 20 junulojn el diversaj landoj. Eĉ eta subteno via multe helpos. Krome, por ĉiu €1 kiun vi donacas, ankaŭ Universala Esperanto-Asocio (UEA) donacos €1. Vi povas ĝiri vian subtenon al UEA-konto: “ijkb-b” aŭ per aliaj pagmetodoj ĉe: ijk2025.tejo.org/kiel-donaci. Koran dankon pro via subteno!

**Subtenu la junularon
en Azio kaj Oceania.**

**Donacu al la fonduso
“Partoprenu IJK-n.”**

Skanu la QR-kodon aŭ vizitu: mallonge.net/subtenu-ijk2025

Mia ŝatata pitoreskejo en Kioto – biblioteko!

Usui Hiroyuki (redaktoro, Tokio)

本誌編集部の臼井裕之に京都在住時代に好きだった絶景ポイントを尋ねると、「図書館」だという。本が並ぶ書棚の眺めがすばらしい？ いや、まさかそんなことは…。（編集部）

En tiu ĉi rubriko (p.8-9, majo 2024) mi jam skribis, ke mi havis privilegion loĝi en Kioto. Fakte en la iama ĉefurbo de Japanio mi loĝis dum kvar jaroj, kaj dank' al tio malkovris iujn pitoreskeojn ne tiom konatajn al turistoj, kiuj pli kaj pli multiĝas en la urbo ne nur el Japanio sed lastatempe ĉefe el la aliaj landoj. Unu el tiuj malmulte konataj lokoj estas... la biblioteko de Universitato Ritsumeikan, situanta proksime de la fama Ora Pavilono aŭ *Kinkaku* en la nordokcidenta parto de la urbo.

Beno de la dio de bibliotekoj?

Eble vi nun estas perpleksa: jes, biblioteko povas esti ŝatata loko, sed kiel ĝi povus esti ŝatata ... pitoreskejo? Vi supozus, ke tian bizaraĵon povas diri nur malnormalulo kun aparta gusto aŭ senskapablo, kiu povas percepti belecon ĉe ordaj sed enuigaj librotekoj kun amaso da libroj soldat-discipline viciĝantaj.

Sed antaŭ ol iri en la kernon de la afero, necesas klarigi pri la konstruaĵo de la biblioteko, kiu estis inaŭgurita en 2016. Ĝi estis konstruita dank' al malavara donaco testamentita de iama diplomito, HIRAI

Jen "Partenono"

Kaichirō (1907-2001), kiu estis Nichikōn, kompanio pri produktado de kondensiloj. Tute hazarde, en la urbo mi ekloĝis en 2018, kaj do povis uzi la

bibliotekon tute novan, kaj sentis ke la dio de bibliotekoj – se tia ekzistas – aparte favoris min pro la fakto, ke mi estas tre ofta uzanto de bibliotekoj.

Mirinda panorama

La allogo de la biblioteko tamen ne estas limigita nur al ĝia novkonstruita domego, kiun studentoj parenteze kromnomas "Partenono" pro ĝia aspekto simila al la antikva templo en Ateno. Por ekkoni ĝian alian, eble pli grandan allogenon, vi devas eniri en la majestan konstruaĵon, supreniri al la tria etaĝo kaj sidi ĉe la fenestro en la direkto de oriento.

Nun vi povas admirri la panoraman vidon de la urbo Kioto, rigardante ekzemple la monton Hiei – foje alinomata "la patrina monto de la japana budhismo" – kaj sekvante la teron subtile deklivi de la nordo al la sudo. Malproksime en la sudo vi eĉ vidas la Turon de Kioto, kiu apudas

al la Stacidomo de Kioto. La turo aspektas liliputa rigardante de la biblioteko.

Aparta plezuro tamen estas kvazaŭ palpe observi la ŝanĝigon de la vetero, kiu estas tre kaprica en Kioto. Povas okazi, ke jen ĉi tie sunas, kaj tie – foje nur en la distanco de kelkdek metroj! – pluvas. De la biblioteko eblas sekvi de momento al momento la moviĝon de la limo inter la suna kaj pluva veteroj, kaj fine sin montras ĉielarko sur la ĉielo, kiu vere ŝajnas donaco ĉiela. La tuto aspektas kiel mirinda spektaklo rĉigorita de la Naturo. Se vi laciĝas dum via librolegado en la biblioteko, rigardado de ĉio ĉi donas al vi ripozon.

Mi havas hipotezon pri la kaprica vetero en Kioto, kie sidis la japana ĉefurbo dum preskaŭ 1100 jaroj. En antikva Ĉinio estiĝis la ĉina geomancio nomata *Fengshui* (japane: *Fūsui*), kiu laŭdire uzas “kosmajn fluojn” aŭ *Qi* (japane: *Ki*) por harmoniigi homojn kun la ĉirkaŭaĵo. Ankaŭ japanoj utiligis la arton i.a. por trovi lokon taŭgan por ĉefurbo, kaj mi emus pensi, ke Kioto povis esti la ĉefurbo dum tiom longa tempo ĉar “kosmaj fluoj” vigle kaj efike cirkulas ĉi tie. Tiuj “fluoj” elsprucas el la tero, kaj ilia vigla cirkulado kontribuas al la kaprica vetero de la urbo... Nu, temas pri preskaŭ ŝerca hipotezo, sed aldono de io tia ne estus granda kulpo, se konsideri, ke en tiu ĉi antikva urbo ja estas grandega stoko de similaj misteraj legendoj

Panoramo de sur la tria etaĝo

“Neĝmonteto” el silko

Fine necesas rimarkigi, ke vi devas esti nuna aŭ iama studento de tiu ĉi universitato por eniri la bibliotekon. Se vi – same kiel mi – ne apartenas al tia kategorio de homoj, vi povas pagi 3000 japanajn enojn por unu jaro (duonon por duonjaro), kaj vi ricevas rajton eniri kaj uzi la bibliotekon, legi eĉ prunti librojn. Dank' al tio mi sukcesis malkovri la malmulte konatan panoramon de sur la tria etaĝo.

Mi ne scias ĉu la universitato permisas al vi senpage eniri la bibliotekon kiel simpla unutaga vizitanto. Sed eĉ se tio maleblus, vizitindas tiu ĉi parto de la urbo, kie ekzistas ne nur la Ora

La monto Kinugasa

Pavilono, sed pluraj tre famaj budhismaj temploj, kaj la universitato eĉ havas pacmuzeon, kies konstanta eksposizio inkluzivas materialojn pri HASEGAWA Teru aŭ alinome Verda Mayo (1912-1947). Laste sed ne balaste ĉi tie sidas la gracia monto Kinugasa, alia objekto de mia admiriko kaj ŝato. Ĝia nomo, kiu signifas “silkan kapveston”, venas de tio, ke la mikado Uda (867-931) volis foje vidi la monton kun neĝo meze de la somero kaj do oni kovris ĝin per silko. Tre elegante, kiel devus esti en Kioto, ĉu ne?

やさしい作文

担当：森川 和徳 之：沢 さちこ

テーマ：QRコード

1月号掲載の課題に18件(メール13件、郵送5件)のご応募をいただき、ありがとうございました。文中の[]内は応募者の名前(筆名)です。

1. QRコードは日本の自動車部品メーカーで発明された二次元コードです。

訳例：QR-kodo estas du-dimensia kodo inventita en la japana fabrikanto de aŭtopartoj.

QRコード：応募11件がQR-kodoで、正解です。QR kodo、kodo QR、QRkodoがありました。QRとkodoの間にーを入れた方がよいでしょう。Kuo-Ro-kodo〔しんぼ〕や Rapidresponda kodo〔indiga、Rano〕も正解です。なお、QRコードは、多種類の自動車部品を判別するため、1994年、(株)デンソーの開発部門で発明されました。デンソーは自動車部品の世界的メーカーです。

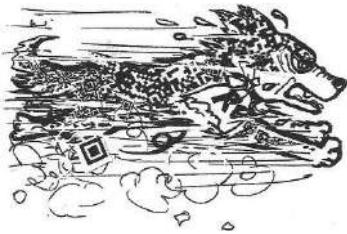
自動車：16件がaŭto、2件がaŭtomobiloでした。いずれも正解です。

部品：13件がparto、5件がpecoでした。いずれも正解です。

メーカー：16件がfabrikanto、1件がprodukt-kompanio [JC]でした。いずれも正解です。

発明する：16件がinventi、2件がelpensiでした。いずれも正解です。

二次元コード：9件がdu-dimensia、9件がーなしのdudimensiaでした。いずれも正解です。なお、バーコードは横方向にしか情報を持たないため、一次元コードとも言われています。QRコードのような二次元コードは水平と垂直の両方向に情

報を持っています。

2. QRコードは誰でも無償で使用できるので、世界中で利用されています。

訳例：Ĉar iu ajn povas uzi QR-kodon senpage, ĝi estas uzata en la mondo.

誰でも使用できる：9件がiu ajn povas uzi、5件がoni povas uziでした。その他にĉiu ajn povas uzi、ĉiu homo povas uzi、ĉiuj povas uzi、oni povas utiligiがありました。いずれも正解です。

世界中で：5件がen la mundo、4件がtra la tuta mondo、3件がen la tuta mondo、3件がtutmonde、2件がtra la mundo、1件がen tutmondoでした。いずれも正解です。なお、QRコード以外にも二次元コードは多数存在しているにもかかわらず、QRコードが世界中のさまざまな分野で普及したのは、特許使用料を取らないことが大きな理由です。これは、ザメンホフがエスペラントの権利を放棄し、誰もが使用できるようにしたことと似ています。

3. QRはクイックレスポンスという意味で、大量の情報がQRコードで一瞬で読み取れます。

訳例：QR signifas rapidan respondon, kaj oni povas legi momente grandan kvanton da informoj per QR-kodo.

クイックレスポンス：英語ではquick response(迅速な応答)です。14件がrapida

Neniam eĉ unu atomarmilon! (1)

— Prelego de la Nobel-Premio pri Paco por 2024 —

Tanaka Terumi de Nihon Hidankyo, Tradukita de Hori Jasuo

2024年ノーベル平和賞講演 (1)

日本被団協 田中熙巳、エスペラント訳 堀泰雄

2024年ノーベル平和賞を受賞した日本原水爆被害者団体協議会(日本被団協)の田中熙巳さんが同年12月にオスロで行ったノーベル賞受賞記念講演を、ノーベル財団の許可を得てエスペラント訳で紹介します。なお、日本語原文はノーベル財団のウェブページ

<https://www.nobelprize.org/uploads/2024/12/nihon-hidankyo-lecture-japanese.pdf>
でお読みいただけます。

La Nobel-Premio pri Paco en 2024 estis aljuĝita al **la Japana Asocio de Viktimoj de Atom- kaj Hidrogen-Bombaj Viktimoj**^{*1} (Nihon Hidankyo). Vespere de la 10-a de decembro 2024 (laŭ la japana tempo), 92-jara s-ro TANAKA Terumi, unu el la kunreprezentantoj de la Asocio^{*2}, faris Nobel-Premian Prelegon, en Oslo, Norvegio. Inter alie, li diris : “Estas la kora deziro de la viktimoj de atombomboj, ke ni neniam havu eĉ unu atomarmilon”.

(kopirajto-atesto)

Nihon Hidankyo Nobel Lecture, delivered by Terumi Tanaka, 2024

(La Nobel-premia Prelego de Nihon Hidankyo, per Terumi Tanaka, 2024)

© The Nobel Foundation 2024 (La Nobel-Fonduso 2024)

Viaj Moștoj la Reĝo kaj Reĝino,
Viaj Regaj Moștoj la Kronprinco kaj
Kronprincino,

Membroj de la Norvega Nobel-
Komitato,

Gesinjoroj kaj amikoj de la mondo
batalantaj por la forigo de nukleaj armiloj,

Mi estas TANAKA Terumi, unu el la
komitatanoj de Nihon Hidankyo. Dankon
pro la donita ŝanco saluti vin hodiaŭ nome
de la premiito, Nihon Hidankyo.

En aŭgusto 1956 ni formis Japanan

Asocion de Atom- kaj Hidrogen-
bombaj Viktimoj (Nihon Hidankyo).
La postvivantoj de la atombombadoj
kampanjas por du bazaj postuloj por
certigi, ke la malhoma sufero, sen-
precedencia en la historio, neniam ripetiĝu.

La unua estas movado, kiu defias la
aserton de la japana registaro, ke “la tuta
popolo devas kune elteni la damaĝon
kaŭzitan de la milito”, kaj postulas, ke
la damaĝo kaŭzita de la atombomboj
estu kompensita de la ŝtato, kiu iniciatis

*1 日本原水爆被害者団体協議会（日本被団協）、*2 田中熙巳、被団協共同代表

kaj efektivigis la militon. La dua estas movado, kiu opinias, ke nukleaj armiloj estas ekstreme malhomaj kaj mortigaj, ke ili devas ne kunekesti kun la homaro, kaj ke ili devas esti aboliciitaj kiel eble plej baldaŭ. Ne estas dubo, ke tiu ĉi movado ludis gravan rolon en la formado de la “nuklea tabuo”. Tamen, hodiaŭ, ekzistas ankoraŭ 12 000 nukleaj kapoj sur la planedo, kaj 4 000 el ili estas deplojitatj pretaj por tuja lanĉo. Nun estas nuklea minaco de nuklea superpotenco Rusio en la ukraina milito, kaj krome, ĉar Israelo daŭrigas siajn persistajn atakojn kontraŭ Gazao en Palestino, kelkaj ministroj parolas pri uzo de nukleaj armiloj. Dum aperadas viktimoj inter civiluloj, estas senfina frustriĝo, ke la “nuklea tabuo” estos rompita. Pri tiuj aferoj mi havas grandan bedaŭron kaj koleregon.

Mi estas unu el la postvivantoj de la atombombo de Nagasako. Kiam mi estis 13-jara, mi estis elmetita al la atombombo ĉe mia domo, situanta proksimume 3 kilometrojn oriente de la hipocentro.

La 9-an de aŭgusto 1945, mi subite aŭdis la bruon de bombaviadilo kaj tuj poste estis ĉirkaŭita de hele blanka lumo. Mi estis konsternita de la lumo kaj kuris malsupren de la dua etaĝo. Tuj post kiam mi kovris miajn okulojn kaj oreolojn kaj kuŝiĝis, forta ŝok-ondo trairis min. Mi ne memoras, kio okazis post tio, kaj kiam mi rekonsciigis, granda vitra pordo estis super mia korpo. Estis miraklo, ke eĉ unu vitropeco ne estis rompita. Mi travivis preskaŭ senvunda.

Tri tagojn poste mi unuan fojon vidis la plenan amplekson de la ruiniĝo kaŭzita de la atombombo de Nagasako, kiam mi vizitis por pridemandi la sekurecon de miaj du onklinoj, kiuj loĝis ĉirkaŭ la hipocentro. Mia patrino kaj mi devojiĝis ĉirkaŭ monteto, atingis montpasejon kaj ŝoke rigardis malsupren al la urbo. Nigrigitaj ruinoj etendiĝis ĝis la haveno, proksimume 3 kilometrojn for. La brika katedralo de Urakami, la plej granda en la Orienta Azio, kolapsis kaj ekzistis nenio plu.

Ĉiuj domoj sur la vojo malsupren al la montopiedo estis forbruligitaj, kaj korpoj restis kuŝantaj ĉirkaŭe, aŭ restis multaj homoj sen helpo, kvankam ili ankoraŭ vivis malgraŭ grave vunditaj aŭ bruligitaj. Mi fariĝis preskaŭ senemocio, mia homa koro fermiĝis, kaj mi daŭre iris al mia celo.

Unu onklino estis trovita karbigita en la ruinoj de sia domo, 400 metrojn de la hipocentro, kune kun la korpo de sia studenta nepo.

La domo de alia onklino kolapsis kaj estiĝis amaso da lignaĵoj. Mia avo kaŭris mortonta kun severaj brulvundoj sur la tutaj korpo. Mia onklino suferis severajn brulvundojn kaj forpasis ĝuste antaŭ ol ni alvenis, do ni kremaciis ŝian korpon per niaj propraj manoj. Mia onklo, preskaŭ nevundita, forlasis la lokon por serĉi helpon, sed li kolapsis ĉe la celloko kaj mortis, suferinte de alta febro dum ĉirkaŭ unu semajno. La ununura atombombo brutale transformis kvin el miaj familiianoj kaj mortigis ilin ĉiujn samtempe.

La mortoj, kiujn mi vidis en tiu tempo, estas malfacile priskribebaj kiel mortoj de homoj. Estis dekoj kaj centoj da homoj suferantaj sen ricevi ajnan zorgon de iu ajn. Mi forte sentis, ke eĉ en milito oni ne estu mortigitaj aŭ vunditaj tiel.

La atombombo de Nagasako eksplodis 600 metrojn super la tero. 50% el la energio liberigita estis ŝok-ondo disbatinta la domojn, kaj 35% estis varmoradio forte bruliginta homojn ekstere kaj domojn jam disfalintajn. Multaj homoj estis pušfalogitaj de domoj kaj forbrulogitaj al morto. La cetera 15% el la energio estis radiado de neŭtronoj, gama-radioj ktp, kiuj penetris tra la homan korpon detruante ĝin de interne, kaj kaŭzis morton kaj atombombajn malsanojn.

Antaŭ la fino de tiu jaro 1945, la taksita nombro de mortintoj en la urboj estis proksimume 140 000 en Hiroshima kaj 70 000 en Nagasako. Laŭtakse, pli ol 400 000 homoj postvivis la atombombadon, estante vunditaj kaj eksponitaj al radiado.

La pluvivantoj de A-bomboj estis devigitaj silenti fare de la okupaciaj fortoj dum sep jaroj post la atombombadoj, kaj eĉ estis ignoritaj fare de la japana registaro, eltenante solecon, malsanon, aflikton, antaŭjuĝon kaj diskriminacion dum la sekvintaj 10 jaroj.

La 1-an de marto 1954, usona hidrogen-bombo-eksperimento en Bikini-Atolo igis, ke japanaj fiŝkaptistaj boatoj estis eksponitaj al “mortiga cindro”. Aparte,

ĉiuj 23 ŝipanoj de la boato *Daigo Fukuryu Maru* estis eksponitaj al radiado kaj ili suferis pro akuta radiadomalsano, kaj la de ili kaptitaj tinusoj estis forjetitaj. Ĉi tiu okazajo ekigis movadon malpermisi atom- kaj hidrogen-bombajn eksperimentojn kaj movadon kontraŭ atom- kaj hidrogen-bomboj, kaj la movado disvastiĝis tra Japanio kiel fajro. Kun pli ol 30 milionoj da subskriboj, la Monda Konferenco por Malpermeso de Atom- kaj Hidrogen-Bomboj^{*3} okazis en Hiroshima en aŭgusto 1955, kaj la dua kongreso okazis en Nagasako la sekvan jaron. Kuraĝigitaj de tiu ĉi movado, la atombombaj viktimoj partoprenintaj la kongreson, formis Japanan Asocion de Atom- kaj Hidrogen-Bombaj Viktimoj (Nihon Hidankyo) la 10-an de aŭgusto 1956.

En sia deklaracio de formado, Nihon Hidankyo esprimis sian decidon “savi nin kaj, per niuj spertoj, savi la homaron el la krizo”, kaj lanĉis movadon postulantan “forigon de nukleaj armiloj kaj nacian kompenson por la damaĝo kaŭzita de la atombomboj”. Kiel rezulto de la movado, “Leĝaro pri medicina prizorgo al la pluvivantoj de la atombombo”^{*4} estis realigita en 1957. Tamen, ĝia enhavo estis nesufiĉa: oni eldonis “Atestan broŝuron pri sano de pluvivantoj de la atombomboj”^{*5}, faris senpagajn medicinajn ekzamenojn, sed oni provizis la pluvivantojn per kuraca elspezo, nur rilate al malsanoj rekonitaj kiel atombomb-devenaj de la Ministro de

*3 原水爆禁止世界大会、*4 原子爆弾被爆者の医療に関する法律、*5 被爆者健康手帳

Sano kaj Bonfarto.

En 1968 la leĝo pri specialaj rimedoj por atombombaj viktimoj estis realigita, kaj pluraj specoj de monsubvencioj komencis esti disponigitaj. Tamen, tio estis nur kadre de sociala sekursistemo, kaj neita restis kompenso fare de la ŝtato.

En 1985 Nihon Hidankyo faris enketon de atombombaj viktimoj. Ĝi malkaŝis, ke la damaĝo kaŭzita de la atombombadoj influas la vivojn, korpojn, mensojn kaj ĉiutagajn vivtenojn de homoj. Al la viktimoj estis forstelita la vivo, ili suferis fizikajn kaj mensajn vundojn, kaj povis malfacile labori pro sia malsano kaj antaŭjuĝo. La rezultoj de ĉi tiu enketo forte konfirmis la bazajn postulojn de la viktimoj de atombomboj, kaj plifortigis ilian kredon, ke neniu alia en la mondo devus iam denove sperti la teruran suferon, kiun ili travivis.

En decembro 1994, estis promulgita la “Leĝo por subteni atombomb-viktimojn”*, kiu kombinis la du antaŭajn leĝojn, sed ekzistas neniu kompenso por la centoj da miloj da homoj mortintaj, kaj la japana registro persiste rifuzis nacian kompenson kaj ĝis hodiaŭ daŭre prenis rimedojn limigitajn nur al radiodamaj. Mi ripetu denove: vi sciu, ke la japana registro ne faris ajnan kompenson al tiuj, kiuj mortis en la atombombado.

Dum longa tempo, ĉi tiuj leĝoj ne validis por atombombaj viktimoj vivantaj eksterlande, sendepende de sia nacieco. Koreaj A-bombaj pluvivantoj, atombombitaj en Japanio kaj revenintaj al sia hejmlando, aŭ multaj A-bombaj pluvivantoj elmigrantaj postmilite al Usono, Brazilo, Meksiko kaj Kanado, suferis de malkompreno pri la atombomba damaĝo kaj pri malsanoj specifaj al A-bombaj pluvivantoj. Ni staris solidare kun la Asocioj de Viktimoj de Atombomboj formitaj en ĉiu lando, kaj foje procesis en tribunalo aŭ alifoje agadis komune, kaj ili komencis ricevi preskaŭ la saman subtenon kiel la viktimoj en Japanio.

(daŭrigota)

parolo de s-ro TANAKA Terumi

Photo: Nobel Peace Prize lecture 2024 ID: 163110
(foto: Nobela Pacpremia Prelego 2024 ID: 163110)
© Nobel Prize Outreach. Photo: Jo Straube
(kopirajto per Nobel-Premia Etendigo:
foto de Jo Straube)

*6 原子爆弾被爆者に対する援護に関する法律